

World Cleanup Day scholen editie

In het kort

World Cleanup Day is de grootste wereldwijde opruimactie van het jaar. Op de 3e zaterdag in september geven 20 miljoen mensen in ruim 180 landen de planeet een grote schoonmaakbeurt. Zie ook: www.worldcleanupday.nl

Aangezien de wereldwijde actie op een zaterdag plaatsvindt, organiseren wij World Cleanup Day scholen editie op de woensdag ervoor. Tijdens de World Cleanup Day actie ruimen leerlingen zwerfafval op en fotograferen zij het afval met de Litterati-app. Ze geven in de app aan om welk merk, materiaal en gebruiksdoel het gaat. Door het afval in kaart te brengen met de Litterati-app, helpen de leerlingen Plastic Soup Foundation met het wereldwijde onderzoek naar zwerfafval.

Onderdelen

Deze les bestaat uit:

- 👉 Introductieles plasticsoep (optioneel). Heb je meer tijd? Dan is het leuk om deze les te doen voordat je start met de World Cleanup Day actie. Zie <http://bit.ly/LessonUpPSFVO>.
- 👉 Klassikale digibordles World Cleanup Day. Hierin leren de kinderen het belang van het opruimen van zwerfafval en wordt het stappenplan van de opruimactie besproken.

Tijdsduur

1 tot 2 lesuren:

- 👉 Introductieles plasticsoep (optioneel): 30 minuten
- 👉 Instructie World Cleanup Day: 15 minuten
- 👉 Uitvoering World Cleanup Day: 1 lesuur tot dagdeel
- 👉 Optioneel: klassikaal de gegevens in Litterati vergelijken: 10 minuten

Sluit aan bij de vakken

- 👉 aardrijkskunde, biologie/verzorging, mens & maatschappij, mens & natuur, mentorles, wereldoriëntatie en de profielen groen en dienstverlening en producten.

Sluit aan bij de kerndoelen

👍 Mens en Natuur

29. De leerling leert kennis te verwerven over en inzicht te verkrijgen in sleutelbegrippen uit het gebied van de levende en niet-levende natuur, en leert deze sleutelbegrippen te verbinden met situaties in het dagelijks leven.
30. De leerling leert dat mensen, dieren en planten in wisselwerking staan met elkaar en hun omgeving (milieu), en dat technologische en natuurwetenschappelijke toepassingen de duurzame kwaliteit daarvan zowel positief als negatief kunnen beïnvloeden.
31. De leerling leert onder andere door praktisch werk kennis te verwerven over en inzicht te verkrijgen in processen uit de levende en niet-levende natuur en hun relatie met omgeving en milieu.

👍 Mens en maatschappij

38. De leerling leert een eigentijds beeld van de eigen omgeving, Nederland, Europa en de wereld te gebruiken om verschijnselen en ontwikkelingen in hun omgeving te plaatsen.
39. De leerling leert een eenvoudig onderzoek uit te voeren naar een actueel maatschappelijk verschijnsel en de uitkomsten daarvan te presenteren.
42. De leerling leert in eigen ervaringen en in de eigen omgeving effecten te herkennen van keuzes op het gebied van werk en zorg, wonen en recreëren, consumeren en budgetteren, verkeer en milieu.

Leerdoelen

- 👍 De leerlingen ervaren dat een opruimactie leuk, leerzaam en nuttig is.
- 👍 De leerlingen leren de Litterati-app gebruiken.
- 👍 De leerlingen ontdekken door de opruimactie hoeveel en wat voor zwerfafval in hun omgeving voorkomt.
- 👍 De leerlingen dragen bij aan een wereldwijd onderzoek naar zwerfafval.

Vorbereiding

- 👍 Bekijk de website www.litterati.org
- 👍 Download de Litterati-app in de App Store of via Google Play.
- 👍 Open de app en maak daarin een eigen Uitdaging aan voor je school (zie instructies hieronder). Let op! Zorg ervoor dat je jouw Uitdaging koppelt aan de Uitdaging 'WCD scholen editie' van Plastic Soup Foundation. Op die manier deel je jullie data met de Plastic Soup Foundation en draagt je school bij aan burgerwetenschap (ofwel 'citizen science'). Met deze data kan de Plastic Soup Foundation de industrie en politiek aanspreken op hun verantwoordelijkheden.

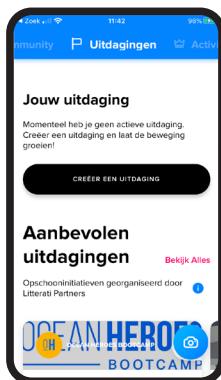
Voorbereiding

- 👉 Hoe maak je een eigen uitdaging aan? (dit kan alleen op een iPhone, dus niet via Android).

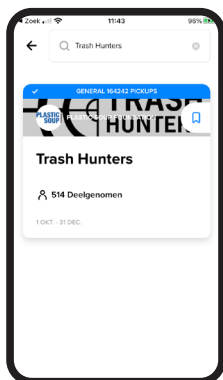
Ga in de app naar Uitdagingen/Challenges (bovenaan).

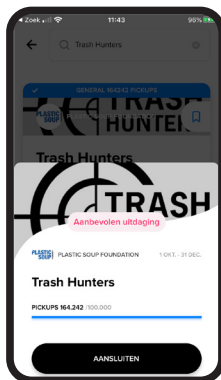
Scroll naar beneden en klik op 'Creër een uitdaging'

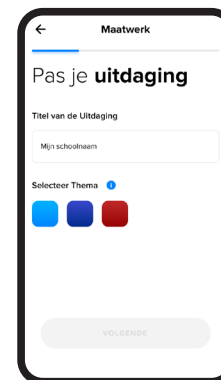
Kies vervolgens 'Maak contact met een Aanbevolen Uitdaging'.

Typ in het zoekvenster 'WCD scholen editie - Plastic Soup Foundation'

en klik op 'aansluiten'.

Vervolgens kun je jouw eigen uitdaging aanmaken (binnen de uitdaging WCD scholen editie - Plastic Soup Foundation. Geef je uitdaging als naam 'schoolnaam en plaats'.

- 👉 Voeg eventuele details toe en bepaal je doel (aantal stuks). Geef de naam van je uitdaging door aan je leerlingen. Zij kunnen de uitdaging in de app vinden onder 'Lokale uitdagingen'.

Vervolg voorbereiding

- ✚ Zorg voor afvalgrijpers (vaak te leen bij de gemeente), vuilniszakken en eventueel hesjes en handschoenen.
- ✚ Instrueer de leerlingen dat zij per team één smartphone nodig hebben. Een internetverbinding (4G of 5G) is niet nodig. Ze kunnen de foto's later met WiFi uploaden.
- ✚ Instrueer de leerlingen dat ze de Litterati-app toegang moeten geven tot hun locatie en de camera. Dit doen ze door een pop-up te accepteren (na het downloaden) of in de instellingen van hun telefoon, bij de app Litterati.
- ✚ **TIP!** Dit filmpje laat in anderhalve minuut zien hoe het werkt! youtu.be/4cKebd0YPAQ. Dit filmpje staat ook in de digibordles.
- ✚ Zorg ervoor dat de leerlingen na terugkomst de foto's taggen (aangeven soort zwerfafval, merk en materiaal) en uploaden.

Lesuitvoering

Informatie bij de digibordles

- ✚ **Slide 7-9:** Stel de kijkvraag voordat je het filmpje aanzet. Antwoord:
 1. Red Bull
 2. Marlboro
 3. McDonald's
 4. Heineken
 5. Coca-Cola
 6. Anta Flu (Eind 2020 heeft Anta Flu een papieren wikkel geïntroduceerd n.a.v. verzamelde data over zwerfafval.)
 7. Albert Heijn
- ✚ **Slide 10:** Vergelijk de items in de top 7-lijstjes met de antwoorden die de leerlingen bij slide 4 gaven.
- ✚ **Slide 11:** Dit filmpje laat zien dat ook blikjes bijdragen aan plasticvervuiling!
- ✚ **Slide 12:** Help de leerlingen met het formuleren van hun doelen voor de opruimactie.

Voorbeelden van doelen:

 - Ons groepje verzamelt vier zakken zwerfafval.
 - We onderzoeken hoeveel zwerfafval er ligt tussen de school en de supermarkt.
 - We zetten minimaal 100 zwerfafval-items op de foto in Litterati.
 - We gaan een stuk rivieroever of een ander natuurgebied opruimen, een aantal keer per jaar.
 - We zoeken uit op welke plekken in onze woonplaats het meeste afval ligt.
 - We zoeken uit wat en hoeveel plasticafval er in en vlak bij water ligt (bijvoorbeeld zee, rivier, plas, kanaal, gracht of sloot).
- ✚ **Slide 13:** Geef de leerlingen duidelijke instructies waar ze het afval na de opruimactie kunnen laten. In de containers op school? En moeten ze het afval gescheiden inzamelen?
- ✚ **Slide 14:** Zorg ervoor dat de groepjes op verschillende locaties gaan opruimen. Laat ook groepjes bij water opruimen. Vergelijk daarna de ervaringen van de groepjes.

- ✚ **Slide 16:** Leg de leerlingen duidelijk uit dat ze hun foto's in de Litterati-app moeten koppelen aan de uitdaging die jij voor ze hebt aangemaakt. Alleen dan ontvangt de Plastic Soup Foundation de data over het zwerfafval en kunnen jullie zien wat jullie samen hebben opgeruimd. Vertel de leerlingen hoe jullie uitdaging heet. Om te koppelen moeten ze klikken op Uitdagingen > Lokale uitdagingen > bekijk alles (afb 1), daarna de naam intypen in het zoekvenster bij Lokale Uitdagingen (afb 2) en tenslotte klikken op 'deelnemen' (afb 3)

- ✚ **Slide 17-18:** Oefen vooraf met de leerlingen hoe zij Litterati moeten gebruiken.
- ✚ **Slide 19-20:** Bespreek na de opruimactie met de klas wat en hoeveel ze hebben gevonden. Gebruik hiervoor de Galerij in de app. Interessante vragen voor de nabespreking zijn:
- Welke afvalsoorten worden het meest gevonden?
 - Waar zijn de hotspots waar het meeste zwerfafval ligt?
 - Is er een verklaring voor de locatie van deze hotspots? Ligt er bijvoorbeeld een supermarkt vlakbij? Zijn er wel genoeg prullenbakken?
- ✚ **Slide 21:** Denk met de klas na over oplossingen, gebaseerd op hun eigen ervaringen tijdens de World Cleanup Day. Welk afval kwamen ze veel tegen en hoe zou je dit kunnen voorkomen?

Evaluatie

Na afloop van de opruimactie evalueer je met de klas:

- ✚ Wat hebben de leerlingen geleerd?
 - ✚ Hoe interessant vonden zij de opruimactie?
 - ✚ Wat voor oplossingen heeft de klas bedacht?
 - ✚ Wat kunnen en gaan de leerlingen zelf doen aan dit probleem? Wat kunnen ze veranderen aan hun eigen gedrag?
 - ✚ Hoe gaan leerlingen anderen aanzetten om ook verantwoordelijkheid te nemen? Door een campagne op school? Of gaan ze in gesprek met de gemeente of met de supermarkt?
- TIP:** Houd de evaluatie heel concreet, bijvoorbeeld met een poster. Zo blijven alle leerlingen actief betrokken bij de evaluatie.

Bronnen

- 📌 www.plasticsoupfoundation.org/wat-wij-doen/zwerfafval/opruimen
- 📌 www.worldcleanupday.nl/afvalonderzoek
- 📌 www.litterati.org
- 📌 Filmpje over plastic nurdles als zwerfafval: youtu.be/XGvYov3TUE8 (1:29 minuut)

Evaluatieformulier

- 📌 Wij horen graag wat jullie van World Cleanup Day scholen editie vonden. Willen jullie het evaluatieformulier invullen? Dit helpt ons heel erg met het verbeteren van ons materiaal en kost niet meer dan vijf minuten. Zie hier: <http://bit.ly/WCDscholen2021>.